

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 DEP
0032 OSLO

Deres ref.:

Vår ref. (saksnr.):
21/2934 - 5

Saksbeh.:
Marianne Nordang Højdahl, 400 34 20.10.2021
490

Dato:

Høringsuttalelse Oslo kommune - "En skole for vår tid"

Jeg viser til at Kunnskapsdepartementet (KD) har sendt på høring sluttrapporten «En skole for vår tid – sluttrapport fra Ekspertgruppen for skolebidrag». Høringsfristen er satt til 01.11.2021 og KD ønsker synspunkter på og innspill til ekspertgruppens utredning og forslag til tiltak. I det følgende presenteres Oslo kommune sine kommentarer til de tre høringsspørsmålene, og til slutt en utdypende tilleggskommentar.

Høringsspørsmål 1: Gir beskrivelsene av kunnskapsgrunnlaget og analysene en god beskrivelse av hva som skal til for å drive et godt kvalitetsutviklingsarbeid i skoler og kommuner?

Oslo kommune støtter tilnærmingen ekspertgruppen har hatt til sitt oppdrag. Vi er enige i at skolens brede mandat må ligge til grunn for kvalitetsutviklingsarbeidet, og at både faglig og sosial utvikling må vies oppmerksomhet.

Oslo kommune er enige i at kunnskapsgrunnlaget og analysene gir en god beskrivelse av hva som skal til for å drive et godt kvalitetsutviklingsarbeid i skoler og kommuner. Kunnskapsgrunnlaget gir en klar og tydelig beskrivelse av arbeid, valg og prioriteringer som nasjonale myndigheter, skoleeier og skoleleder må vektlegge for å lykkes med godt kvalitetsarbeid i skolen.

Kunnskapsgrunnlaget får tyngde ved at det er innhentet gjennom både forskning og analyse, erfaringskunnskap fra elever, lærere, skoleledere og skoleeiere, i tillegg til innspill fra sentrale parter og veiledere med skolefaglig kompetanse. Oslo kommune mener at denne måten å jobbe på er et godt eksempel på hvordan man bør arbeide med å innhente og sammenstille kunnskap om og i skolen.

Gjennomgangen av styringsdokumentene viser utviklingen i forståelsen av godt kvalitetsarbeid, og det historiske bakteppet gir godt grunnlag for å forstå dagens kvalitetsvurderingssystem. Denne innsikten er viktig for å gi retning for veien videre. Ekspertgruppen peker på den vedvarende spenningen mellom kvalitetsvurdering som kontroll eller utvikling. Oslo kommune er enige med ekspertgruppen i at det er behov for et skifte i retning av en mer utviklingsorientert og undersøkende praksis, hvor kvalitative data, dialog og samskaping tillegges større vekt.

Oslo kommune er enige i at systemisk samsvar, godt samarbeid og profesjonsutvikling på alle nivåer er avgjørende for kvalitetsutvikling i skolen. Skoleeier og nasjonale myndigheter skal støtte skolens

undersøkende arbeid og lære sammen med dem. Vi deler ekspertgruppens bekymring for at skolebasert vurdering lett kan bli redusert til rene administrative rapporteringer dersom for mye av kommunikasjonen mellom skoler og skoleeier handler om kontroll, rapportering og dokumentasjon. Dette understøtter betydningen av tillit og handlingsrom, som er viktige prinsipper for styring og ledelse på alle nivåer i Oslo kommune. Dialog og samarbeid skal være utgangspunkt for å forsterke det som fungerer, og endre eller avvike det som ikke fungerer. Vi er enige i at skoler må drive systematisk vurdering og utvikling av egen virksomhet, med støtte og oppfølging fra skoleeier, for å lykkes med å utjevne sosiale forskjeller og gi et likeverdig tilbud til barn og unge. Vi støtter at elevmedvirkning og elevinvolvering er nødvendige suksesskriterier i dette arbeidet.

Høringsspørsmål 2: Ivaretar forslagene til tiltak kunnskapsgrunnlaget og analysene på en god måte?

Oslo kommune mener at det er godt samsvar mellom kunnskapsgrunnlaget, analysene og forslag til anbefalinger og tiltak. Ekspertgruppen peker mot en mer systemisk tilnærming til kvalitetsutvikling, hvor alle nivåer i systemet må ta et ansvar og forankre sitt arbeid i skolens kontekst og praksis. Det er vår vurdering at anbefalingene og forslag til tiltak samlet sett vil kunne bidra til betydelig kvalitetsutvikling i skolen.

Ekspertgruppen har i kunnskapsgrunnlaget kommet med mange gode betraktninger og analyser knyttet til skolens lokale ståsted og ulike behov, og løfter frem betydningen av en skoleeier som kjenner sine skoler og den konteksten de står i. Summen av de foreslåtte tiltakene vil kunne bygge ned avstanden mellom skoler og skoleeier, mens det er noe mer utydelig om også nasjonale myndigheter vil tilegne seg nødvendig kunnskap og lære sammen med skoler og skoleeiere. Oslo kommune understreker viktigheten av anbefaling 8.1-3 om at nasjonale myndigheter følger med på at lokal kompetanseutvikling bidrar til å styrke skoler og skoleeiers kompetanse i skolebasert vurdering. Det kan være en utfordring at det oppstår oversettelsesproblematikk mellom de ulike aktørene for eksempel når Statsforvalteren, som tradisjonelt ikke har arbeidet med kvalitetsutvikling, har ansvar for tildelingen i kompetansemodellen.

Gjennom beskrivelsene av skoleprofilene viser ekspertgruppen at alle skolene i utvalget jobber med de samme kjerneaktivitetene. Samtidig kommer det fram at presisjonen i dette arbeidet er varierende, både blant skoleeiere, skoleledere og lærere. Det er derfor behov for et økt fokus på nyansene i styringsdialog og kvalitetsoppfølging. Oslo kommune støtter at det er behov for å gjøre en innsats i hele utdanningssystemet for å øke kunnskap og kompetanse om kvalitetsarbeid på alle nivåer.

Høringsspørsmål 3: Ivaretar forslagene til tiltak behovene i skoler og kommuner til å drive et systematisk kvalitetsutviklingsarbeid?

Oslo kommune mener at forslagene til tiltak i all hovedsak ivaretar behovene i skoler og kommuner til å drive et systemisk lokalt kvalitetsutviklingsarbeid. Oslo kommune mener at det er viktig å stille krav til skoleeier, men vi er ikke enig i at sanksjoner er veien å gå. Dersom en skoleeier over tid ikke lykkes, er det lite trolig at sanksjoner alene vil hjelpe. Tilsvarende er det viktig å sikre kapasitet hos nasjonale myndigheter til å etablere relevant praksis hos skoleeier. Det pekes i rapporten på behovet for kapasitetsbygging mellom skoleeier og skoleleder. Vi mener at man også bør vektlegge kapasitetsbygging i dialogen mellom nasjonale myndigheter, skoleeier og skoler.

Anbefalingene til nasjonale myndigheter i kap. 8.1 fremstår som relevante og dekkende. Den nasjonale gjennomgangen av kvalitetsvurderingssystemet bør bidra til klar kommunikasjon om formålet med kvalitetsvurdering, og sammenhengen mellom de ulike informasjonskildene. Det er verdifullt at nasjonale myndigheter bidrar med å gjøre tilgjengelig relevante data for skoler og skoleeier, men det må også etableres klarhet om hva dataene forteller og hvordan de skal brukes. For skoleeiere kan det være krevende å finne balanse mellom å sikre at det drives et systemisk kvalitetsarbeid, og samtidig ha systemer i tråd med lov og forskrift og oversikt over alle deler av skolens drift. Nasjonale myndigheter må lytte til skolens tilbakemeldinger på hvordan systemet oppleves. Oslo kommune mener at nasjonale

myndigheter har en viktig rolle i å sikre drahjelp i arbeidet med kvalitetsutvikling, og derfor bør tydeliggjøre det som måtte være uklart og til hinder for godt kvalitetsutviklingsarbeid.

Anbefalingene til skoleeier i kap. 8.2 er gode og relevante. Vi mener allikevel at skoleeier som «sparringpartner», som bygger systemisk kunnskap og lærer sammen med skolene, kunne vært tydeligere adressert i forslagene. Skoleeiers bidrag til å bygge kollektiv mestringstro og robuste profesjonsfellesskap i skolene er fremhevet i forskning, og bør være et sentralt anliggende for nasjonale myndigheter å få på plass.

Anbefalingene til skoleledere i kap. 8.3 mangler slik vi ser det et perspektiv på å bygge kollektiv forståelse for det komplekse oppdraget LK20 representerer. Skolene trenger tolkningsfellesskap på tvers av skoler, samt støtte til å fortolke læreplanens intensjoner sammen med skoleeier. Dersom arbeidet med skolens doble oppdrag holdes stabilt over tid, vil det bidra til å bygge både intern og ekstern ansvarlighet.

Ekspertgruppen påpeker at skolebidragsindikatorene har en begrenset verdi når det kommer til å beskrive kvalitet ved skoler, noe Oslo kommune er enig i. Oslo kommune støtter ekspertgruppens vurdering av at skolebidragsindikatorene må brukes med varsomhet, og at de isolert sett ikke bør brukes som styringsinformasjon. Det er ønskelig at nasjonale myndigheter gir et tydeligere signal om hvilke indikatorer og utviklingstrekk det er særlig viktig å følge med på for å sikre god skoleutvikling.

Utdypende tilleggskommentar

Vi mener at selv om ekspertgruppen sitt arbeid har vært avgrenset til skolesektoren, er sluttrapporten også aktuell for barnehagefeltet. Bydelene i Oslo er delegert et eieransvar for de kommunale barnehagene, og har derfor en viktig rolle i å støtte og følge opp barnehagene. Også Byrådsavdeling for oppvekst og kunnskap skal være en støtte og bidragsyter til kvalitetsutvikling i våre barnehager. Barnehagen er, i likhet med skolen, en pedagogisk virksomhet som jevnlig skal vurdere og utvikle sitt pedagogiske arbeid. Ekspertgruppens rapport gir således et oppdatert kunnskapsgrunnlag for hvordan kommunen kan jobbe med helhetlig kvalitetsutvikling på utdannings- og oppvekstfeltet. Oslo kommune har gjennomført en undersøkelse av kvaliteten i Oslo-barnehagene (OsloMet 2021), og denne vil sammen med ekspertgruppens sluttrapport utgjøre viktig kunnskap når vi skal gi retning for videre kvalitetsarbeid i Oslo-barnehagene. Vi ser også arbeidet i sammenheng med oppfølging av barnehagelovens § 9 Internkontroll i barnehagen, som trådte i kraft 1.1.21.

Med vennlig hilsen

Sunniva Holmås Eidsvoll

byråd